

Оксана КОМАРНІЦЬКА,
викладач-методист циклової комісії облікових
та економічних дисциплін
Кам'янець-Подільський фаховий коледж
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський

ПОШИРЕННЯ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ: БАР'ЄРИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

На сьогодні стрімкими темпами загострюється проблема впливу людського споживання на екологію планети у поєднанні також із питанням обмеженості ресурсів. Тому виникає необхідність у фактично повній перебудові принципів природокористування. Найкращою моделлю, яка забезпечувала б раціональне поводження з відходами та оптимальне споживання ресурсів, є циркулярна економіка. Це – загальна назва діяльності, що спрямована на енергозбереження, регенеративне екологічно чисте виробництво та споживання [1]. Така модель передбачає в першу чергу використання ресурсів по максимуму і скорочення відходів до мінімуму. Її принципи ґрунтуються на тому, що кожна людина повинна споживати ресурси до тих пір, доки це можливо, з усіма варіантами переробки та повторного використання.

Іншою важливою умовою ощадливого природокористування є частковий чи навіть повний перехід на відновлювальні джерела енергії, що означає використання сонячної, вітрової та водної енергії, біогазу, біопалива тощо. Впровадження цих заходів у кожній країні, у кожному регіоні та місті зможе сприяти збереженню довкілля та загальному процвітанню добробуту держав.

Проте, як і завжди, на шляху до чогось радикально нового та інноваційного виникає безліч перешкод та бар'єрів. Зокрема, в Україні вже якийсь час роблять певні кроки до переходу з лінійної до циркулярної економіки, проте все це відбувається занадто повільними темпами, і не надто

забезпечено підтримкою як зі сторони уряду, так і виробників та споживачів. Головна проблема, звичайно ж, стосується розміру інвестицій, які потрібно вкласти у запровадження маловідхідних, енергозберігаючих, переробних та інших технологій. Зазвичай, підприємці надають перевагу діям, які стосуються нарощуванню активів чи збільшенню прибутків, в останню чергу думаючи про практично безкорисний для них екологічний ефект.

Інша проблема полягає ще й у тому, що навіть якби підприємці й прагнули до такого екологічного прориву, вони не можуть бути повністю впевнені, що будуть забезпечені всім необхідним для цього. Це стосується в першу чергу новітньої техніки, відповідних ресурсів тощо. Наразі ще існують такі елементи НТП, які добираються до України занадто повільними темпами і яких ще не може забезпечити національний виробник, а їх імпорт з високорозвинених держав буває просто не вигідним.

Багато чого залежить і від споживачів, які спричиняють не менше відходів, аніж самі виробники. Проблема полягає у їхній адаптації до нових принципів споживання ресурсів. Звичайно, на сьогодні усі люди обізнані у екологічних проблемах, які самі ж і створюють. Забруднення вод та повітря, глобальне потепління, вичерпність джерел сировини – усі так чи інакше чують про ці проблеми ледь не кожного дня. Проте мало хто робить реальні кроки до їх вирішення. Здебільшого, люди, не бажаючи бути ініціаторами, готові змінювати свій спосіб життя лише тоді, коли це стає загальносуспільною тенденцією. І знову ж таки, вони не можуть бути повністю забезпечені умовами для адаптації у сфері циркулярної економіки. Це стосується, до прикладу, питань переробки відходів: навіть коли люди стараються сортувати їх за різними видами, часто є випадки, коли на подальших етапах все змішують разом.

Невпевненість в цілому стосуються кожної галузі економіки та усіх верств населення. Широко поширена проблема недовіри різних учасників ринку один до одного [2]. Державні структури недовіряють підприємствам щодо даних про відходи, які ті можуть занижувати, з метою зменшити розмір витрат на

поводження з відходами чи екологічний податок. Оператори ринку не довіряють прозорості конкуренції у сфері управління відходами. Населення, знову ж таки, сумнівається у доцільності сортування сміття та у правдивості звітів щодо фінансування проектів поводження з відходами. З усього випливає, що насамперед потрібно змінювати свідомість населення, підкріплюючи його довіру прозорими фактами та реальними діями. Все це повинно бути закріплено на законодавчому рівні, достовірність даних має контролюватись спеціальними органами, а за неправдивість на порушників слід накладати адміністративну відповідальність. Важливим пунктом зміни свідомості громадян, зокрема є встановлення дисципліни у сфері поводження з відходами. Звичайно, люди будуть більше дбати про довкілля, коли відчуватимуть соціальний та адміністративний тиск, контроль та відповідальність за порушення.

Щоб стимулювати населення до зменшення відходів, потрібно приділяти велику увагу кампаніям екологічного просвітництва, втілювати заходи з просування вжитку екологічно безпечних речей та мотивувати людей давати речам другий шанс. Хорошим прикладом є розвиток культури «секонд-хендів», адже, як показують дослідження, купівля 100 одиниць одягу з таких закладів, дозволить заощадити виробництво від 65 до 85 нових предметів [3].

Вагомою є підтримка держави національних підприємств у їх прагненні до запровадження змін. Для забезпечення підприємств всім необхідним потрібно надавати пільги, субсидії, допомогу в кредитуванні, виділяти цільове фінансування на розвиток маловідхідних технологій, покращення техніки, впровадження у виробництво екологічно безпечніших ресурсів і залучення відновлювальних джерел енергії.

Отже, маємо задуматися про наш спосіб життя, споживання та ставлення до навколишнього середовища. Сучасний світ потребує нагальних змін і лише від нас залежить швидкість та якість, з якою вони будуть впроваджуватися.

Список використаних джерел

1. Що таке циркулярна економіка? URL: <https://biggggidea.com/practices/1567/>
2. Із третього світу в перший. Реформа управління відходами в Україні. URL: <https://www.pwc.com/ua/en/survey/2020/waste-management.pdf>
3. Environmental benefits from reusing clothes. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11367-010-0197-y>
4. Стан сфери поводження з побутовими відходами в Україні за 2020 рік. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/zkh/terretory/stan-sfery-povodzhen-nya-z-pobutovymy-vidhodamy-v-ukrayini-za-2020-rik/>

Артем МАСЛЄННІКОВ,
студент 2 курсу спеціальності «Економіка»
Науковий керівник: **Оксана КОМАРНІЦЬКА,**
викладач-методист циклової комісії облікових
та економічних дисциплін
Кам'янець-Подільський фаховий коледж
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський

ДОРАДНИЦТВО ЯК ОДИН ІЗ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Досвід і значення дорадництва, консалтингу чи інформаційно-консультативних служб є достатньо значний для відновлення і розвитку сільських територій України. Якщо організація дорадництва у Республіці Польща основане на окремій організації, яка окремо існує на фінанси держави та програм, то організація інформаційно-консультаційних служб США організована на базі науково-дослідних установ чи університетів, фінансується державою, університетами чи програмами у яких вони активно беруть участь. Наприклад, інформаційно-консультаційні служби Ізраїлю